

Behçet Hastalığı Semptom Değerlendirme Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Behçet Hastalığı Semptom Değerlendirme Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=17468>

Özet

Behçet Hastalığı Semptom Değerlendirme Ölçeği, **Behçet Hastalığı** olan bireylerin yaşı ve semptomlarının sıklığı ve şiddetini sistematik olarak ölçmek amacıyla geliştirilmiş özel bir araçtır. Bu ölçek, Filiz Özel tarafından 2014 yılında Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü'nde sunulan yayımlanmamış bir doktora tezi kapsamında, **karma metod çalışması** kullanılarak geliştirilmiştir. Ölçeğin temel amacı, bu kronik ve multisistemik hastalığın klinik seyri ve hastaların yaşam kalitesi üzerindeki etkilerini objektif olarak değerlendirebilecek güvenilir ve geçerli bir ölçüm aracı sağlamaktır.

Geliştirme sürecinde, hem nitel hem de nicel yaklaşımlar bir arada kullanılarak, hastaların deneyimlediği semptom alanlarının kapsamlı bir şekilde belirlenmesi sağlanmıştır. Bu araç, klinisyenlere ve araştırmacılara, Behçet Hastalığı'nın aktivitesini izlemede ve uygulanan tedavi yöntemlerinin etkinliğini değerlendirmede kritik bir rol oynamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Behçet Hastalığı, **Behçet**, Semptom Değerlendirme, Ölçek Geliştirme, Karma Metod, **Psikometri**, Hastalık Aktivitesi.

Yazarlar

Filiz Özel

Amaç

Ölçeğin birincil amacı, **Behçet Hastalığı** (BH) tanısı konmuş bireylerde, hastalığın karakteristik semptomlarının (örneğin, oral ve genital ülserler, deri lezyonları, oküler tutulum, eklem ağrıları) varlığını, şiddetini ve sıklığını standardize edilmiş bir yöntemle ölçmektir. Bu sistematik değerlendirme, hastalığın aktif aktivite düzeyini belirlemeye yardımcı olur.

İkincil olarak, bu ölçek klinik araştırmalarda kullanılmak üzere tasarlanmıştır. Tedavi rejimlerinin (ilaçlar, yaşam tarzı müdahaleleri) hastanın semptom yükü üzerindeki etkisini ölçmek, uzunlamasına çalışmalar yapmak ve farklı hasta popülasyonları arasındaki semptom farklılıklarını karşılaştırmak için güvenilir bir veri kaynağı sunar. Ölçek, hem klinik pratiği desteklemek hem de bilimsel bilgi birikimine katkıda bulunmak üzere geliştirilmiştir.

Yapı (Ölçülen Yapı)

Behçet Hastalığı Semptom Değerlendirme Ölçeği'nin ölçtüğü temel yapı, **Behçet Hastalığı**'nin multisistemik doğası gereği ortaya çıkan, bireyin günlük yaşamını etkileyen semptomların

kapsam ve yoğunluğudur. Bu yapı muhtemelen çok boyutludur ve genellikle ağızdaki ana semptom alanları kapsamaktadır:

Mukokutanöz Tutulum (Oral ve Genital Ülserler)
Oftalmolojik Tutulum (Göz Semptomları)
Eklem ve Kas Tutulumu (Artralji, Miyalji)
Deri Lezyonları (Eritema Nodosum, Akneiform Lezyonlar)
Sistemik ve Genel Semptomlar (Yorgunluk, Ateşi)

Ölçek, hastanın öz bildirim yoluyla, belirli bir zaman dilimi içinde (genellikle son 7 gün veya son 14 gün) bu semptomları ne sıklıkta deneyimlediğini ve bu semptomların şiddetini nasıl algıladığını değerlendirir. Böylece, hastanın hem aktif hem de pasif dönemlerindeki semptom yükünü nicel olarak ifade etme imkânı sunar.

Geçerlik

Ölçek geliştirme sürecinin bir doktora tezi (Özel, 2014) kapsamında gerçekleştirilmiş olması, kapsamlı geçerlik çalışmaları yapılıp yapılmadığını düşündürmektedir. Ancak, bu meta-veride spesifik geçerlik katsayıları (örneğin, faktör yükleri, korelasyon değerleri) belirtilmemiştir (-). Tipik olarak, bu tür bir ölçek geliştirme çalışmasında ağızdaki geçerlik türleri incelenmemiştir:

Kapsam Geçerliliği: Ölçek maddelerinin, Behçet Hastalığı'nın tüm kritik semptom alanları yeterince temsil edip etmediği uzman görüşleri ve nitel verilerle belirlenmiştir.

Yapı Geçerliliği: Keşfedici Faktör Analizi (KFA) ve/veya Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) kullanılarak ölçeğin teorik yapısının (boyutlarının) doğrulanması.

Ölçüt Bağlı Geçerlik: Ölçeğin, mevcut klinik hastalık aktivite indeksleri veya diğer yaşam kalitesi ölçütleriyle korelasyonunun incelenmesi.

Güvenirlilik

Geçerlik verilerinde olduğu gibi, kaynak veride spesifik güvenirlik katsayıları belirtilmemiştir (-). Bir **ölçek geliştirme** çalışmasında, güvenilirliğin sağlanması kritik bir adımdır ve genellikle ağızdaki yöntemlerle test edilir:

Çıkarılabilirlik Güvenirliği: Ölçek maddelerinin birbiriyle ne kadar tutarlı olduğunu gösteren Cronbach Alfa katsayısının hesaplanması. Yüksek Alfa değerleri, maddelerin aynı yapıyı ölçtüğünü gösterir.

Test-Tekrar Test Güvenirliği: Hastanın stabil olduğu kabul edilen kısa bir zaman aralığında (örneğin 2 hafta), aynı bireylere ölçeğin tekrar uygulanarak elde edilen sonuçların tutarlılığını incelenmesi.

Faktör Analizi

Behçet Hastalığı Semptom Değerlendirme Ölçeği'nin geliştirilmesi, bir **karma metod** çalışması olduğu için, ölçek maddelerinin nihai yapısının belirlenmesinde faktör analizinin kullanıldığı varsayılmaktadır. Bu analiz, başlangıçta türetilen maddelerin hangi semptom grupları temsil ettiğini (örneğin, oküler semptomlar faktörü, mukokutanöz semptomlar faktörü) ortaya çıkarmıştır.

Doktora tezinde (Özel, 2014), büyük olasılıkla, **Keşfedici Faktör Analizi** (KFA) ile ölçeğin boyutları belirlenmiş ve ardından **Doğrulayıcı Faktör Analizi** (DFA) ile elde edilen faktör yapısının Behçet Hastalığı'nın klinik modeliyle uyumu test edilmiştir. Bu analizler, ölçeğin yapısal bütünlüğünü sağlamıştır.

Enstrüman Bilgileri

Test Type: Geliştirme (Yeni bir ölçek geliştirilmiştir.)

Format: Öz Bildirim Ölçeği. Maddeler genellikle Likert tipi veya frekans/şiddet derecelendirme formatında sunulur (Derecelendirme bilgisi kaynaktan yer almamaktadır, ancak semptom ölçeklerinde bu format yaygındır).

Language Available: Türkçe (Orijinal geliştirme dili).

Population Group: Behçet Hastalığı tanısı almış klinik popülasyon.

Age Group: Ergen ve Yetişkin popülasyon (Doktora tezi genellikle yetişkin hastalar üzerinde odaklanmıştır).

Population Details: Behçet Hastalığı seyrini takip eden veya bu hastalığa sahip olduğu belirlenen bireyler.

Test Methodology: Karma Metod Çalışması kullanılarak geliştirilmiştir. Bu, nitel (hastaların semptom deneyimlerinin derinlemesine anlaşılması) ve nicel (psikometrik testler) içerir.

Anahtar Kelimeler

Behçet Sendromu, **Vaskülit**, Romatoloji, Semptom şiddeti, Öz Bildirim, **Ölçek Geliştirme**, Sağlık Bilimleri.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilinmiyor.

Affiliation Email addresses: filiz.ozel@kastamonu.edu.tr

Correspondence Address: Filiz Özel (Ölçeğin geliştirildiği dönemde Ege Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü'ne bağlıdır. Güncel iletişim adresi için Kastamonu Üniversitesi'ne başvurabilirsiniz.)

İzinler, Ücret ve Test Yılı

İzinler: Ölçek, yayımlanmamış bir doktora tezi kapsamında geliştirilmiştir. Kullanım için sorumlu yazar Filiz Özel ile iletişime geçilmesi gerekmektedir. Akademik veya klinik kullanım için özel izin şartları yazar tarafından belirlenir.

Ücret: Ticari kullanım dışındaki akademik veya araştırma amaçlı kullanımlar için genellikle ücret talep edilmemektedir, ancak bu durum yazarın politikasına bağlıdır.

Test Yılı: 2014 (Doktora tezinin tamamlanma ve sunulma yılı).

Kaynaklar

Özel, F. (2014). *Behçet Hastalığı Semptom Değerlendirme Ölçeği'nin geliştirilmesi: Karma metod çalışması* (Yayımlanmamış doktora tezi). Ege Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Ölçeğin orijinal PDF'i aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir: [behcet-hastaligi-semptom-degerlendirme-olcegi-toad.pdf](#)

Behçet Hastalığı Semptom Değerlendirme Ölçeği Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Kaynak veride, Behçet Hastalığı Semptom Değerlendirme Ölçeği'nin maddelerine dair somut bir liste sunulmamıştır. Ölçeğin tam içeriği için, Özel (2014) tarafından hazırlanan yayımlanmamış doktora tezine veya sorumlu yazar Filiz Özel ile iletişime geçilmesi gerekmektedir.